دادخواهی در محضر عدالت

گفت‌وگو با تعدادی خانواده‌های شهدای حملات تروریستی گروهک حرکت‌النضال

۱۰

واتساپ؛ صدرنشین پیام‌رسانی در ایران

۷۱/۱درصد از کاربران ایرانی از واتساپ برای کارهای روزمره خود استفاده می‌کنند

۱۱

سند دوشان‌تپه به‌نام مردم

۱۱هکتار از مجموعه جنگ‌افزارسازی (ساصد) و ۵۰هکتار از اراضی دوشان‌تپه تا پایان سال تبدیل به بوستان و خیابان می‌شوند

۱۲

چهارشنبه۲۵خرداد ۱۴۰۱ ■ ۱۵ ذی‌القعده۱۴۴۳ ■ سال سی‌ام ■ شماره ۸۵۲۰

همشهری جامعه

عکس: همشهری/ حامد خورشیدی

تابستان گران تفریحات

تابستان‌های کودکان شامل چند تفریح خاطره‌ساز است، اما آیا هنوز خانواده‌ها می‌توانند شرایط چنین تفریحاتی را برای فرزندان‌شان فراهم کنند؟

گزارش: زهرا رستگارمقدم، روزنامه‌نگار

هزینه تفریح برای خانوارهای ایرانی در سال گذشته بالا بود و اکنون با افزایش هزینه‌ها این رقم سرسام‌آور شده است. آنقدر که تفریح در خانوار با کاهش روبه‌رو شده و همین امر کودکان را از همان دوران ابتدایی زندگی با اقتصاد و مسائل مالی درگیر کرده است. اما اگر تفریحات تابستانی و پس از تعطیلی مدارس بچه‌ها شامل استخر رفتن، آموزش فوتبال و دوچرخه‌سواری را به‌عنوان محبوب‌ترین و پر بسامدترین تفریح‌های تابستانی بدانیم، چقدر این تفریحات با افزایش قیمت روبه‌رو شده‌اند و در کل ما چه تفریحی برای فرزندان‌مان در نظر خواهیم گرفت؟

تأثیر تورم بر تفریح

تورم سالانه بخش تفریح و فرهنگ ایران در سال ۱۳۹۸ به ۲.۴۳ و در ۱۳۹۹ به ۱.۹۱ درصد کاهش یافته است. همچنین در خانوارهای روستایی، در سال ۱۳۹۸ افزایش هزینه اتفاق افتاد؛ به‌طوری که سهم تفریح و سرگرمی که در سال ۱۳۹۶، ۱.۸۵ درصد بوده در سال بعد به ۱.۷۹ درصد کاهش پیدا کرد. اما در سال ۱۳۹۸، سهم تفریح و سرگرمی برای خانوارهای روستایی رشد داشت و به ۲.۸۵ درصد رسید، ولی دوباره در سال ۱۳۹۹ به ۱.۵۹ درصد کاهش یافت اما مقادیر تفریح و سرگرمی با افزایش هزینه‌های خوراکی بسیار محدود و حتی حذف شده است. حال با نزدیک شدن تابستان و روزهای فراغت دانش‌آموزان، بیشتر خانواده‌ها دنبال راهی برای سرگرم کردن فرزندان خود هستند. اما پر طرفدارترین این تفریحات شامل دوچرخه‌سواری و اسکیت، استخر، آموزش فوتبال و... است که ما در این گزارش به افزایش هزینه‌های تفریح خانواده در سال‌های اخیر پرداخته و میزان هزینه تفریح تابستانی این بچه‌ها را بررسی کرده‌ایم.

آموزش شنا یا آب‌تنی‌های میلیونی

قیمت کلاس‌های شنا در تهران متفاوت است. به‌عبارتی قیمت کلاس آموزش شنا در همه استخرها و از جمله استخرهای شهر تهران شامل دو نوع هزینه حق آب و حق آموزش مربی است و مبلغ پرداختی مجموع این دو هزینه می‌شود. حق آب مبلغی است که هر استخر بابت هر شناآموز از مربی دریافت می‌کند و بسته به نوع استخر از لحاظ ابعاد، تعداد نفرات حاضر در هر سانس و امکانات آموزشی آن استخر متغیر است. هزینه آموزش شنای خصوصی در تهران نیز با توجه به مربی از لحاظ سابقه و مهارت آموزش و نوع دوره آموزشی معمولا مبلغی بین یک میلیون و ۱۰۰هزار تومان تا ۲میلیون و ۵۰۰ هزار تومان است که کمترین مبلغ معمولا برای آموزش مقدماتی تا تکمیلی برای آموزش ۴ رشته معروف شنا بوده و برای دوره‌های اصلاح تکنیک، کاهش رکورد و دوره‌های آمادگی مربیگری و نجات غریق، این مبلغ به‌تدریج افزایش خواهد یافت. مبلغ کلاس‌های نیمه‌خصوصی نیز به‌دلیل افزایش تعداد نفرات تا ۷نفر، تا ۳۰درصد کاهشی است. دوره‌ها شامل آموزش گروهی (تا ۵ نفر)، خصوصی ۲ نفره و خصوصی تک نفره است. هر ترم ۱۰ جلسه و زمان آموزش در کلاس نیز یک ساعت و ۳۰دقیقه است. با توجه به اینکه شروع فعالیت استخرها نیز در تابستان‌های گذشته به‌دلیل شیوع ویروس کرونا و ایمنی افراد مختل و با تعطیلی همراه بوده است، افزایش این رقم‌ها به مرور رخ نداده و یکباره با ۲ سال پیش مقایسه می‌شود که آموزش‌ها تا ۵۰۰هزار تومان بود.

گُل به‌خودی با هزینه کلاس‌های فوتبال

محبوب‌ترین ورزش جهان، طرفداران زیادی در میان کودکان و نوجوانان دارد. ثبت‌نام کودکان در مدارس فوتبال نیز در این سال‌ها بین خانواده‌ها رقابتی شده است. علاقه و استقبال روزافزون به این ورزش باعث شده که تعداد مدارس فوتبال هم افزایش پیدا کند. اما خانواده هم‌اکنون برای ثبت‌نام کودکان در مدارس فوتبال باید چقدر هزینه کند؟ هزینه لوازم و وسایل جانبی چقدر است؟ بررسی‌ها نشان می‌دهد که میانگین هزینه ثبت‌نام کودکان و نوجوانان در مدارس فوتبال یک میلیون تومان است.

حلیمی، یکی از کارشناسان مدارس فوتبال می‌گوید: «کلاس‌ها و جلسات تمرین ۲ بار در هفته برگزار می‌شود. متقاضیان ثبت‌نام باید مبلغ یک میلیون و ۴۰۰ هزار تومان برای شهریه پرداخت کنند. تفکیک گروه‌های سنی، برگزاری کلاس‌های آموزشی، انجام بازی‌های مرتبط و تهیه بعضی پوشاک ورزشی؛ ازجمله نیازهای حضور در مدرسه فوتبال است. همچنین متقاضیان بیمه می‌شوند.» این در حالی‌است که اپراتور یکی از مدارس جنوب غرب تهران می‌گوید: «شهریه برای هر ترم آموزشی، ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان است. مدت هر ترم ۳ ماه است و کلاس‌ها ۲ روز در هفته برگزار می‌شود.» یکی از مدارس فوتبال

در فهرست گشت‌وگذار و تفریحات متفرقه ورودی جایی مثل موزه عروسک یا هر مکان فرهنگی دیگری کمتر از ۲۰۰تا ۲۵۰هزار تومان نیست. این البته به استثنای زمان‌هایی است که برنامه‌هایی چون پذیرایی و... در جریان باشد. رفت‌و آمد و خرید حداقلی از فروشگاه یا کتابفروشی و یک وعده غذا مثل ساندویچ، برای خانواده ۵۰۰هزار تومان هزینه خواهد داشت

در شمال شرق تهران هم هزینه ثبت‌نام برای ۲ روز در هفته (ترم‌ها ۳ ماهه هستند) را ۸۰۰ هزار تومان اعلام می‌کند. این هزینه به استثنای مبلغی است که افراد برای لباس، جوراب و گرمکن می‌پردازند که رقمی بین ۳۰۰تا ۵۰۰هزار تومان است. بنابراین ثبت‌نام کودکان در مدارس فوتبال با احتساب شهریه ثبت‌نام، هزینه کلی کلاس‌های فوتبال و نیز پوشاک و هزینه‌های جانبی چیزی در حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان تمام خواهد شد. موسوی که در جنوب تهران پسرش را به یکی از این مدارس فوتبال فرستاده است می‌گوید: «من پسرم را در یک مدرسه معمولی که نسبت به دیگر مدارس در مناطق مختلف ارزان‌قیمت‌تر است ثبت‌نام کرده‌ام. برای این کلاس‌ها باید یک دست لباس می‌خریدیم. ارزان‌ترین لباس با جنس پلاستیک برای حضور در این کلاس‌ها ۳۰۰هزار تومان است. هر ماه نیز ۳۰۰هزار تومان برای کلاس‌ها پرداخت می‌کنم که در اصل شامل ۸جلسه می‌شود. البته تعداد بازیکنان آنقدر زیاد است که گاهی به‌علت همین شلوغی و برای سلامت پسرم در بعضی جلسات شرکت نمی‌کنیم. البته باید این هزینه را به اضافه رفت‌و آمد کرد. بنابراین ثبت‌نام و یک‌ماه کلاس فوتبال برای ما نزدیک به ۸۰۰هزار تومان هزینه برمی‌دارد.»

دوچرخه؛ کالای لوکس و همیشه گران

قیمت دوچرخه حاصل جمع تمام هزینه‌هایی است که در طول ساخت توسط تولیدکننده صرف مسائلی از قبیل خرید و نصب قطعات، مواداولیه، طراحی و... می‌شود. این کالا که همیشه به‌عنوان جایزه یک کارنامه خوب محسوب می‌شده و از مهم‌ترین تفریحات تابستانی است، اما در قیمت همواره بالاتر از درآمدهای خانواده برای هزینه‌کرد تفریح بوده است. مرضیه که مادر پسری ۶ ساله است می‌گوید: «سال گذشته برای پسرم با مبلغ ۲میلیون و ۴۰۰هزار تومان دوچرخه‌ای با سایز ۱۶خریدیم. دوچرخه‌ای چند سایز بزرگ‌تر از او تا بتواند حداقل یک سال بیشتر از آن استفاده کند. امسال همان دوچرخه ۵میلیون و ۲۰۰هزار تومان شده است. این هزینه‌کرد البته برای یک تا نهایت ۳ سال است و دوباره باید تکرار شود، چون بچه‌ها در مرحله رشدند و آن وسایل خیلی زود برایشان کوچک و بی‌استفاده خواهد شد.» اما قیمت‌ها از یک تا ۵۰میلیون و بالاتر از آن است. بی‌کیفیت‌ترین دوچرخه‌های سایز ۱۲که برای کودکان استفاده می‌شود از یک میلیون تومان قیمت‌گذاری شده است. این در حالی است که خانواده در خرید دوچرخه حتما باید به این مورد توجه کند که کودک در حال رشد است و باید تا ۲ سال دیگر هم این وسیله برای فرزندش قابل استفاده باشد. از طرفی کیفیت دوچرخه و ایمنی آن هم مهم است. همین باعث می‌شود از وعده تا خرید دوچرخه معمولا چند سال به طول بینجامد و این کالا همواره در طول تاریخ لوکس به‌نظر برسد.

محمدی که پدر دختری ۸ساله است می‌گوید هزینه خرید کفش اسکیت و کلاس‌های آن نیز بالاست. او می‌گوید: «یک کفش معمولی نزدیک به ۲میلیون تومان قیمت‌گذاری شده و برای آموزش بچه‌ها باید هم برای ورودی زمین و هم مربی هزینه کرد. این در حالی است که هر وسیله پوشیدنی پس از مدتی برای بچه‌ها بی‌استفاده می‌شود. بنابراین خیلی از خانواده‌ها برای خرید کفش به سایت فروش اجناس دست دوم هم مراجعه می‌کنند. از طرفی ورودی زمین در پارک‌های خوب برای خانواده بسیار هزینه‌بر است. مثلا در پارک آب و آتش ورودی و آموزش ۲۰۰هزار تومان برای یک ساعت در نظر گرفته شده. این هزینه را به اضافه کفش و وسایل ایمنی اسکیت‌سواری کنید. از طرفی مشخص نیست فرزندتان باید چند جلسه آموزش ببیند تا در سواری مهارت لازم را پیدا کند.»

گرانی روی تفریح‌های حداقلی

اما برای خوش کردن روزهای تابستان به چه شکل دیگری می‌توان تفریح کرد؟ خرید وسیله بازی، که آن هم دیگر بین خانواده رسم نیست. قیمت بالای وسیله بازی باعث شده خانواده با خرید یک موبایل یا پلی‌استیشن خیال خود را برای چندین و چند سال از نزدیک شدن به فروشگاه‌های بازی راحت کند. محبی که دختری ۷ساله دارد می‌گوید: «اسباب‌بازی‌ها آنقدر با قیمت‌های بالا عرضه می‌شود که خرید وسیله بازی چندان جایی در سبد خانوار ندارد. مثلا شما برای خرید لگو -اگر فرزندتان به آن بازی علاقه‌مند باشد- باید پول گزافی بپردازید. معمولا لگوهایی که کمی مبتدی نباشند از یک میلیون تومان قیمت‌گذاری شده و آن دسته که خاصیت رباتیک دارند تا ۵۰میلیون و گاهی بیشتر نیز برای خانواده هزینه‌بر خواهد بود. بنابراین خانواده‌ها سعی می‌کنند معمولا خود را در موقعیتی قرار ندهند که بخواهند به فرزندشان توضیح دهند چرا قادر به خرید آن وسیله نیستند. من که چند سال است به دخترم قول داده‌ام برای خرید لگو با هم به فروشگاه می‌رویم، هنوز نمی‌توانم او را برای خرید با خودم همراه کنم، چون پس از چند سال اگر وسیله‌ای از من بخواهد نمی‌دانم چطور باید جوابش را بدهم.» این وضعیت البته خانواده را تنها برای خرید وسیله بازی دچار دردسر نمی‌کند، بلکه در دیگر هزینه‌کردها برای تفریح هم قابل بررسی است. مثلا تصور کنید بخواهید یک وعده فرزندتان را به رستوران ببرید و این را یک برنامه تفریحی درنظر بگیرید. یا اصلا در یک سفر تفریحی او را به موزه عروسک و... ببرید. حداقل هزینه شما ورودی، رفت‌وآمد به آن محل، هزینه خوراکی یا یک وعده غذا و خرید یک کالای فرهنگی است. مثلا هزینه ورودی به موزه عروسک یا هر مکان فرهنگی دیگری کمتر از ۲۰۰تا ۲۵۰هزار تومان نیست. این البته به استثنای زمان‌هایی است که برنامه‌هایی چون پذیرایی و... در جریان باشد. با هزینه رفت‌و آمد و خرید حداقلی از فروشگاه یا کتابفروشی و یک وعده غذا مثل ساندویچ، این گشت‌وگذار برای خانواده ۵۰۰هزار تومان هزینه خواهد داشت. به‌عبارتی پایین‌ترین رقمی که خانواده می‌تواند برای فرزندش هزینه کند نیم میلیون تومان است.

همین یک حساب سرانگشتی نشان می‌دهد همانقدر که تفریح از برنامه و سبد خانوار حذف می‌شود، باید نگران آسیب‌های آن و فشارهای روانی به فرزندان بود.

دیگری با عنوان برگزاری اردوهای دانش‌آموزی نام می‌برد. او می‌گوید: امسال تلاش کردیم تمرکز از تهران برداشته شود که نخستین برنامه، اردوی سبلان است. در این برنامه قرار است دانش‌آموزان پیشتاز به سمت قله سبلان بروند و به آن صعود کنند. در این برنامه آموزش‌های تشکیلاتی و مهارتی ارائه می‌شود. او درباره اهمیت و نقش قرآن و آموزش‌های قرآنی معتقد است که باید مجالس تلاوت قرآن در مدارس احیا شود. تلاش ما این است که اردوگاه‌های نیمه‌کاره را تکمیل و تجهیز کنیم. او از برگزاری کنگره ملی ۳۱۳ در اسفند امسال در تهران خبر داد و گفت: در ۳۱۳ شهر، شخصیت‌ها و مفاخر ملی و فرهنگی توسط دانش‌آموزان برگزیده معرفی می‌شوند.

نکته

فعالیت هزار و ۵۱۰ پایگاه اوقات فراغت دانش‌آموزی

با نزدیک شدن به روزهای آغازین تعطیلات تابستانی و پایان رسیدن امتحانات بچه‌ها باید دنبال تعطیلات و فراغت‌های تابستانی خود باشند. حسین عبادتی، قائم‌مقام رئیس سازمان دانش‌آموزی گفته است: امسال برنامه‌های تابستانی برگزار می‌شود. عبادتی با بیان اینکه هزار و ۵۱۰ پایگاه اوقات فراغت دانش‌آموزی پیش‌بینی شده است، گفت: ۷۲۵ پایگاه اوقات فراغت ویژه دانش‌آموزان دختر و ۷۲۵ پایگاه نیز ویژه دانش‌آموزان پسر است که هزار و ۵۱۰ مدیر و ۶هزار و ۴۰مربی در این پایگاه‌ها با هدف ارتقای مهارت زیست اجتماعی دانش‌آموزان فعالیت می‌کنند. عبادتی از برنامه

خلاصه گزارش

تورم سالانه بخش تفریح و فرهنگ ایران در سال ۱۳۹۸ به ۲.۴۳ و در ۱۳۹۹ به ۱.۹۱ درصد کاهش یافته است. همچنین در خانوارهای روستایی، در سال ۱۳۹۸ افزایش هزینه اتفاق افتاد؛ به‌طوری که سهم تفریح و سرگرمی که در سال ۱۳۹۶، ۱.۸۵ درصد بوده در سال بعد به ۱.۷۹ درصد کاهش پیدا کرد

هزینه آموزش شنا در تهران با توجه به مربی از لحاظ سابقه و مهارت آموزش و نوع دوره آموزشی معمولا مبلغی بین یک میلیون و ۱۰۰هزار تومان تا ۲میلیون و ۵۰۰ هزار تومان است که کمینه مبلغ معمولا برای آموزش مقدماتی تا تکمیلی برای آموزش ۴ شنا بوده است

یکی از مدارس فوتبال در شمال شرق تهران هزینه ثبت‌نام برای ۲ روز در هفته (ترم‌ها ۳ ماهه هستند) را ۸۰۰ هزار تومان اعلام می‌کند. این هزینه به استثنای مبلغی است که افراد برای لباس، جوراب و گرمکن می‌پردازند که رقمی بین ۳۰۰تا ۵۰۰هزار تومان است. بنابراین ثبت‌نام کودکان در مدارس فوتبال با احتساب شهریه ثبت‌نام، هزینه کلی کلاس‌های فوتبال و نیز پوشاک و هزینه‌های جانبی چیزی در حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان تمام خواهد شد. موسوی که در جنوب تهران پسرش را به یکی از این مدارس فوتبال فرستاده است می‌گوید: «من پسرم را در یک مدرسه معمولی که نسبت به دیگر مدارس در مناطق مختلف ارزان‌قیمت‌تر است ثبت‌نام کرده‌ام. برای این کلاس‌ها باید یک دست لباس می‌خریدیم. ارزان‌ترین لباس با جنس پلاستیک برای حضور در این کلاس‌ها ۳۰۰هزار تومان است. هر ماه نیز ۳۰۰هزار تومان برای کلاس‌ها پرداخت می‌کنم که در اصل شامل ۸جلسه می‌شود. البته تعداد بازیکنان آنقدر زیاد است که گاهی به‌علت همین شلوغی و برای سلامت پسرم در بعضی جلسات شرکت نمی‌کنیم. البته باید این هزینه را به اضافه رفت‌و آمد کرد. بنابراین ثبت‌نام و یک‌ماه کلاس فوتبال برای ما نزدیک به ۸۰۰هزار تومان هزینه برمی‌دارد.»

قیمت‌ها دوچرخه از یک تا ۵۰میلیون و بالاتر از آن است. بی‌کیفیت‌ترین دوچرخه‌های سایز ۱۲که برای کودکان استفاده می‌شود از یک میلیون تومان قیمت‌گذاری شده است. این در حالی است که خانواده در خرید دوچرخه حتما باید به این مورد توجه کند که کودک در حال رشد است و باید تا ۲ سال دیگر هم این وسیله برای فرزندش قابل استفاده باشد

قیمت اسباب‌بازی معمولا در لگوهایی که کمی مبتدی نباشند از یک میلیون تومان قیمت‌گذاری شده و آن دسته که خاصیت رباتیک دارند تا ۵۰میلیون و گاهی بیشتر نیز برای خانواده هزینه‌بر خواهد بود. بنابراین خانواده‌ها سعی می‌کنند معمولا خود را در موقعیتی قرار ندهند که بخواهند به فرزندشان توضیح دهند چرا قادر به خرید آن وسیله نیستند

یادداشت

ساناز فلاح‌زاده، روانشناس سلامت

فراغت بر باد رفت؟

از زیبایی‌های تحصیل و کار در علوم انسانی، عمیق شدن در معانی کلمات و اصطلاحات است. روانشناسان، مخصوصا پیروان مکاتب شناختی، از فنون جدلی یا همان پرسشگری سقراطی، برای به چالش کشیدن افکار ناکارآمد و بعضا ناکام‌کننده افراد استفاده می‌کنند. یکی از این جدال‌ها بر سر استفاده بی‌دلیل افراد از افکار قالبی یا از پیش تعیین شده است؛ به‌عنوان مثال پرسش اول، به من بگویید اوقات فراغت به چه معناست تا به شما کمک کنم چگونه از آن بهترین استفاده را بکنید.

«اوقات»، جمع کلمه وقت و به‌معنای زمان است. تنها سرمایه انسانی که به عدالت تقسیم شده و شما برای به‌دست آوردن آن هزینه‌ای پرداخت نمی‌کنید، اما فراغت، اسم مصدر و به‌معنای آسایش، استراحت، آسودگی و آرامش یافتن است. پس هنگامی که از اصطلاح اوقات فراغت استفاده می‌کنیم در واقع به زمان‌هایی اشاره داریم که برای استراحت و آسودگی درنظر گرفته می‌شود. بیش از ۳دهه است که هر سال با پایان یافتن امتحانات مدارس، بحث شیرین اوقات فراغت نقل مجالس است. مجالسی با حضور والدینِ دغدغه‌مند که موضوع مطلوب اهالی رسانه‌های نوشتاری و دیداری هم شده و البته که دیگر همگی می‌دانیم اوقات فراغت آنچنان مهم است که در واقع از اوقات سختی (مدرسه رفتن و درس خواندن!) بسیار حیاتی‌تر به‌نظر می‌رسد. آنچنان مهم که چون بزنگاه‌های تاریخ، نقطه‌عطف مراحل رشدی درنظر گرفته می‌شود! اما در اینجا به چند پرسش که همانا چگونگی گذراندن اوقات فراغت بدون آنکه لبه تیز تیغ اقتصاد زخمی‌مان کند، پاسخ خواهم داد. چرا اوقات فراغت فقط برای گروه سنی مدرسه‌رو تعریف می‌شود؟ چرا باقی گروه‌های سنی، جار و جنجالی درباره زمان آسودگی راه نمی‌اندازند و سؤال اصلی اینکه چرا در سیستم آموزشی، درس خواندن، این‌چنین سخت می‌نماید که، فرزندان‌مان نیاز به استراحتی طولانی و پردردسر پیدا می‌کنند؟

به‌نظر پیش از آنکه به فکر برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت باشیم، باید دیدگاه خود را نسبت به کلمه «آموزش و پرورش» اصلاح کنیم. اگر سیستم آموزشی بر اساس نیازهای فرد ترتیب داده شده باشد، به‌احتمالی دیگر نیاز به فراغت از آن، اینچنین دلچسب برای فرزندان و دلهره‌آور برای والدین نخواهد بود. پس آموزش اگر به درستی و در جهت بر طرف کردن نیازهای اساسی فرد طراحی شود، اصطلاح اوقات فراغت بی‌معنا و بدون کاربرد خواهد بود. به بیان ساده‌تر، چرا باید سیستم آموزشی آنقدر سختگیر باشد که دانش‌آموزان نیازمند به آسودگی از آن باشند. به سیاق نوشته‌های پیشین در این ستون، در آغاز این نوشته از والدین می‌خواهم تا به سلطه بایدها پایان دهند. مسایل اقتصادی امروز، بسیاری از ما را به ورطه فروپاشی روانی کشانده است. بسیار روشن است که همین وضعیت، تفریح، فراغت، آسایش و آرامش را از سفره بسیاری حذف کرده است. از سویی ما به‌عنوان سرپرست خانوار موظف هستیم که نیازهای فرزندان‌مان را رفع کنیم. بی‌شک این وظیفه هر والد مسئولیت‌پذیر است. همچنین نیاز به تفریح و لذت بردن، طبق قواعد اجتماعی، چه درست و چه غلط در همه ابنای بشر وجود دارد. کودکی تا انتهای نوجوانی دوره‌ای است که این نیاز در آن دوره مورد توجه قرار می‌گیرد و به فرد اجازه بر آورده کردن آن را می‌دهند. نکته اینجاست که نیاز روانشناختی به تفریح در کنار نیازهای دیگری چون امنیت، احساس قدرت، ارتباط با دیگری و امید یا همان شور زندگی قرار می‌گیرد. نیازهای روانشناختی را سلسله مراتبی نبینیم. همگی دارای ارزش یکسانی برای شکل‌گیری شخصیت فردی و اجتماعی افراد هستند. راه‌حل اقتصادی را نمی‌توان پیشنهاد کرد و این کار کارشناسان اقتصادی کشورمان است. فقط می‌توان امیدوار بود که مشکلات اقتصادی با کاردانی یا معجزه رفع شوند، اما از منظر روانشناسی می‌توان این اخطار را به جمعیت بزرگ والدین درگیر بی‌پولی اوقات فراغت داد که عزت نفس و شخصیت فرزندمان را با بیان پی‌درپی بعضی جملات نابود نکنیم؛ جملاتی چون، کاری از دست‌مان برنمی‌آید (نیاز به قدرت و داشتن کنترل را نابود نکنیم)، اوضاع بسیار خراب است (احساس ایمنی را از بین نبریم)، کاش ما هم می‌توانستیم مثل اینها و آنها، چنین و چنان کنیم (احساس غبطه و ناامیدی را گسترده نکنیم). در چنین شرایطی کار روانشناسان آموزش یادآوری این نکته به والدین است که جای ایجاد حس ناتوانی و حسرت به فرزندان‌مان یافتن راه‌حل‌های جایگزین، امید به آینده و توانایی ایجاد تغییر، قدرت و کنترل بر زندگی را آموزش دهیم؛ مثلا اینکه بگوییم: «بسیار باعث تأسف خواهد بود اگر بخواهیم هنر، ورزش و علم را به ۳ماه محدود کنیم. البته شاید در ۹ ماه آتی هم این شرایط برایت فراهم نشود. اما ناامیدی و احساس سرخوردگی را به تو انتقال نمی‌دهم». این مطلب را با نقل قولی از برتراند راسل به پایان می‌رسانم. راسل در بخش تعلیم و تربیت برای جهانی دشوار، در کتاب حقیقت و افسانه می‌گوید: «من دعوی ندارم که برای سرگردانی آنان (مردم و به‌طور خاص جوانان) جواب آسان یا ساده‌ای در آستین دارم، اما بر آن هستم که تعلیم و تربیت مناسب می‌تواند موجباتی فراهم کند که جوانان در خویشتن، توانایی بیشتری برای فهم مشکلات کنند، و راه‌حل‌هایی را که مطرح می‌شود، بتواند به محک نقد بزنند و ارزیابی درست کنند». اگر بخواهیم آموزش و پرورش جوابگوی نیازمندی‌های امروز باشد، باید جوانان را به‌نحوی بزرگ کنیم که بتوانند مشکلات ناشی از اوضاع و احوال را درک کنند. در واقع آموزش و پرورش دارای ۲ هدف است: «یک ایجاد مهارت (که هم‌اکنون مسائل اقتصادی مانع بزرگی بر سر کسب مهارت است، باید پول بدهی تا مهارتی را به تو آموزش دهند!) و دیگری کسب خِرَد است.» اما آنقدر هدف کسب مهارت پیشرفت کرده که هدف دوم یعنی خِرَد و توانایی اندیشیدن را به تباهی کشانده است. به جای انتشار ناامیدی و بی‌قدرتی، توانایی حل مسئله را در خود و فرزندان‌مان تقویت کنیم.